

ডি এইচ ল'বেঞ্চের নায়িকা ক'নী

ছাইর মাজেদি বাট

মোকলোরা এক নারী চরিত্র গাথা

আধুনিকতাই মানুহৰ মানসিক জগতৰ গাঁথনি জটিল কৰি। তুলিছে। ব্যবহারিক জীবনক সুজল কৰি তোলা ভালেমান সম্পদ আধুনিকতাবেই দান। এই আধুনিকতা নামৰ পৰিবেশটো উদ্যোগ বিপ্লব আৰু তাৰ লগে লগে আগবঢ়া বৈজ্ঞানিক চিষ্ঠা আৰু বৈজ্ঞানিক আবিষ্কাৰৰ প্ৰভাৱৰ ফল। বৈজ্ঞানিক চিষ্ঠা আৰু উদ্ধাৰণৰ বীজ বিশ্বৰ বিভিন্ন প্ৰাক্তন সিচৰতি হৈ আছে। পিছে এই নবা উপলক্ষিৰ বীজ ইংলণ্ডৰ ভূমিত পিচা গৈছিল। ইংলণ্ডৰ ভূমিত উত্তৰ হোৱা উদ্যোগ বিপ্লব এই চীজবেই অংকুৰিত কৰ। উদ্যোগ বিপ্লবৰ আনুষংগিক হিচাপে সৃষ্টি হোৱা ন ন চিষ্ঠা আৰু নবা উদ্ধাৰণসম্যুহ দৈনন্দিন জীবনত বিজ্ঞান আৰু বৈজ্ঞানিক চিষ্ঠা-চৰ্চাৰ ব্যবহাৰিক প্ৰয়োগৰ বাট মূকলি কৰিলৈ। সময়

পৰিপ্ৰেক্ষিতত জীবনৰ পৰিবৰ্ত্তিত পৰিস্থিতিক নিজৰ নিয়ন্ত্ৰণলৈ আনি ল'ব জানিছিল। ক'নীৰ দেউতাক চাৰ মেলকম বীড় সামৰিক বিভাগৰ লগত জড়িত আছিল যদিও দেই কন্যা হিঙ্গা আৰু ক'নীক স্বাধীনচিতীয়াভাৱে নিজৰ জীবন উপভোগ কৰিবলৈ পৰামৰ্শ দিছিল। দেউতাকৰ প্ৰগতিশীল ধ্যান-ধাৰণাৰ বাবে সুযোগবাকী বাই-ভনীয়ে পেৰিছ, ফ্ৰেন্স, ৰোম, ডি হেগ আৰু বার্লিনলৈ গৈ কলা শিল্পৰ লগতে সহসাময়িক বাজনীতিত সংঘটিত হোৱা পৰিবৰ্ত্তন আৰু নতুনত্বৰ লগত পৰিচিত হৈছিল। কলাশিল্পৰ জগত আৰু সহসাময়িক বাজনীতিক ঘটনা-পৰিবৰ্তনসমূহৰ অভিজ্ঞতা আৰু উপলক্ষিয়ে তেওঁলোকৰ চিষ্ঠাৰ জগতখনৰ পৰিধি বিশাল কৰি তুলিছিল। জীবন যাৰাই হওক বা পৰিবৰ্তনশীল সামাজিক বাতাবৰণ বা পৰিস্থিতিয়েই হওক, তেওঁলোকে বিনার্থিধাই নিজকে পৰিবৰ্ত্তিত পৰিস্থিতিৰ লগত মিলাই দিব জানিছিল। পৰম্পৰাগত বৰ্কগুলীল চিষ্ঠা আৰু সামাজিক ধ্যান-ধাৰণাৰ উৎৰত থাকি দুযোগবাকী যুৰতী ভদ্ৰীয়ে নিজৰ নিজৰ জীবন উপভোগ কৰা পূৰ্ণ স্বাধীনতা কাৰ্যক্ষেত্ৰত প্ৰয়োগ কৰিছিল।

সাহিত্যৰ বৃপ্তৰেখা ড° নিভাৰাণী ফুকন

আগবঢ়ি গ'ল। বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিৰ অগ্ৰগতিৰ লগে লগে মানুহৰ চিষ্ঠাৰ জগতলৈকো আলোড়ন নাহি আছিল। পিছে উচ্চাকাঙ্ক্ষী মানুহে কেতিয়াৰা ক্ষমতা বিষ্ঠাব আৰু বিশাল ভোগালিক খণ্ডলৈ নিজৰ আধিপত্য প্ৰসাৰিত কৰিবলৈ বিধৰণী, আক্ৰমণাকৰক অভিযানত নিয়োজিত হয়। প্ৰথম বিশ্ব যুদ্ধৰ আৰম্ভণি মানুহৰ এনে দ্বাৰাকাঙ্ক্ষাৰ ফল। সময়ত যুদ্ধৰ অন্ত পৰিবল। পিছে এই মহাযুদ্ধই যুক্তভূমিত কৰব দি অহা বজাঞ্চ যুক্তিসমূহ মানুহৰ মনৰ প্ৰাৰ্থকৈ মচ খাই যোৱা নাছিল। সেই ক্ষতসমূহ যেন সহসাময়িক যুগৰ মানুহৰ আঞ্চালি স্থানান্তৰিত হ'ল। সহসাময়িক যুগৰ ভঙ্গৰ কৰ, মানুৰ আঞ্চাৰ বিধৰণ কৰ প্ৰত্যক্ষভাৱে উপলক্ষি কৰা ঔপন্যাসিক তি এইছ ল'বেঞ্চে তেওঁৰ বহ চৰ্চিত উপন্যাস 'লেতী চাটোৱিং লাভাৰ' (Lady Chatterley's lover) অৰ মাজেদি উচ্চোচিত কৰিছে।

যুক্তই সমাজলৈ ধৰ্ম আৰু চিৰাচৰিত মানবীয় অনুভূতিসমূহলৈ ক্ষয় বোগৰ বীজাণু কঢ়িয়াই অনৱৰ বাহিৰে আৰু একো নকৰে। উপন্যাসখনৰ মুখ্য প্ৰত্ৰ-পত্ৰীৰ জীবনলৈকো যুক্তই কোনো ধৰণৰ প্ৰতিক্ৰিতি কঢ়িয়াই নানিলৈ। দেশপ্ৰেমৰ ভাবনাত উদ্বৃক্ষ হৈ যুদ্ধ অভিযানত নমা ক্ৰিয়া'ত যুক্তভূমিত সুযোৗখন ভবি হৈকৰবাই এটা বিধৰণ মন লৈ বাগবি হললৈ নিজৰ নব পৰিশীলা পঞ্চী কনষ্টাঙ্গ চাটোৱিং ওচৰলৈ ঘৰি আহিছিল। বিবাহৰ এমাহৰ পাছতেই ক্ৰিয়া'ত যুক্তলৈ গুচি গৈছিল। যুক্তভূমিত ছয়াহ কাল অতিবাহিত কৰি দুয়োখন ভবি হৈকৰবাই পংশ হৈ ঘৰি অহা উন্নতিশ ব'ছৰ বয়সীয়া যুৰক এজনৰ অৰষ্টা দেখি তেওঁৰ ২৩' বছৰ বয়সীয়া গঞ্জীৰ মনোভাৱ কেনে হ'ব পাৰে সেয়া সহজেই অনুমেয়। কনষ্টাঙ্গ বা ক'নী স্বতাৰসূলভ কমনীয়তাৰ লগতে প্ৰচণ্ড মানসিক দৃঢ়তাৰ অধিকাৰী হোৱাৰ

কেম্ৰীজ্জত পঢ়িবলৈ যোৱা নব যুৰকৰ দলৰ ভিতৰত ক্ৰিফ'ডেন্ডো এজন আছিল। তেওঁ দূৰছৰ কাল কেম্ৰীজ্জত অধ্যয়ন কৰিছিল। ক'নীৰ লগত তেওঁৰ চিনাকি তেওঁতাই হৈছিল। শ্ৰেণীৰ বিচাৰত ক্ৰিফ'ডেন্ড ক'নীহীনতকৈ এখোপ ওপৰত আছিল ক'নীহীনে উঠি অহা অবহৃত পৰিক সমাজজনক প্রতিনিধিত কৰিছিল আৰু ক্ৰিফ'ডেন্ড দেউতাক বাৰ'নেট আৰু মাত্ৰ ভাইচ কাউন্টৰ কন্যা হোৱা শুণে তেওঁ অভিজ্ঞত সমাজ শ্ৰেণীভুক্ত হৈছিল। যুদ্ধৰ ধামকীয়াৰ মাজত তেওঁলোকৰ বিবাহ হৈছিল। যুদ্ধৰ বিধৰণীকাপে ক্ৰিফ'ডেন্ড আৰু ক'নীৰ সংসাৰে পাহ মেলোতেই তাক মোহাৰি নিলৈ। সুযোজনৰ অস্তিত্ব বৰ্ক্ষিত হ'ল যদিও আঞ্চাৰ তৃপ্তি অপূৰ্ণ হৈ ব'ল। এজন সুস্থ-সৰল কৰ্মচ ব্যক্তিক শাৰীৰিক পংশুজ্জই আক্ৰমণ কৰিলে তেনে ব্যক্তিৰ মানসিক হিতি কেনে হয় সেয়া কেৱল ভুক্তভোগীয়েহে জানে। ক্ৰিফ'ডেন্ডৰ বাবে শাৰীৰিক পংশুজ্জই এক শূন্যতা, অবসান্ত্যাসূলভ অহং ভাবৰ বাবেই হওক বা নিজৰ হীনায়িক মনোভাৱক কুত্ৰিম সংযমৰ আৰবণেৰে ঢকাৰ বাবেই হওক লোকচক্ষুত ক্ৰিফ'ডেন্ডৰ সেই অসহায় শাৰীৰিককাপে ধৰা দিয়া নাছিল। তেৱে অন্যৰ দৃষ্টিত পুঠোৰ পাত্ৰ হ'বলৈ বেয়া পাইছিল। পৈতৃক বাসগুহলৈ সপন্ত্ৰীক অহাৰ পাছত তেওঁ সহিতা বচনাত মনোনিবেশ কৰিলৈ। অধ্যয়ন আৰু সেখন এই দৃষ্টি তেওঁ অৱসৰ বিনোদনৰ মাধ্যম হিচাপে বাছি ল'লৈ।

এটা নিষ্ঠেজ, হৰিব প্ৰায় বৈৰাহিক জীবনৰ গতিয়ে যেন স্বীকৃত প্ৰাণচক্ৰল গতিৰ ক'নীজনীক স্বীকৃত কৰি তুলিলৈ। এক ব্যাখ্যাহীন স্বীকৃততাৰ পৰিপৰাৰ বাবে তাইৰ স্বাভাৱিক

কাপ-সাবগাক নিষ্ঠেজ করি তুলিছিল। জীবন যুক্ত ক্রিফ'র্ড চূড়ান্তভাবে ব্যর্থ হৈছিল যদিও ব্যর্থতার সেই হ-হত্তশ ঢাকিবালৈ তেওঁ কলা দেবীর আবাধনাত মন্ত হৈছিল। তেওঁৰ কাপ নিগবি ওলাই আহিছিল অলেখ সৃষ্টিশীল বচন। সমসাময়িক কাকত-আলোচনাত তেওঁৰ লেখাসমূহ প্রকাশিত হৈছিল। প্রশংসাই তেওঁক উদ্বেলিত করি তুলিছিল। আনন্দতে, সমালোচনাই তেওঁক চেপি খুন্দি নিঃশেষ করিব খুজিছিল। প্রথম অবস্থাত ক্রিফ'র্ড সেই সাফলাই ক'নীক উৎসাহিত করিছিল। তাই পার্যামানে গীবীয়েক সহায়-সহযোগিতা আগবঢ়াইছিল। ক'নীৰ

বৈজ্ঞানিক চিন্তা আৰু উদ্ভাবনৰ বীজ বিশ্বৰ বিভিন্ন প্ৰান্তত সিঁচৰতি

হৈ আছে। পিছে এই নব্য

উপলক্ষিৰ বীজ ইংলণ্ডৰ ভূমিত
সিঁচা গৈছিল। ইংলণ্ডৰ ভূমিত
উদ্ভূত হোৱা উদ্যোগ বিশ্বৰ এই
বীজৰেই অংকুৰিত ৰূপ। উদ্যোগ
বিশ্বৰ আনুষংগিক হিচাপে সৃষ্টি

হোৱা ন ন চিন্তা আৰু নব্য

উদ্ভাবনসমূহে দৈনন্দিন জীৱনত

বিজ্ঞান আৰু বৈজ্ঞানিক চিন্তা-
চৰ্চাৰ ব্যৱহাৰিক প্ৰয়োগৰ বাট
মুকলি কৰিলে।

সাহচৰ্য্য ক্রিফ'র্ডক এক বিশেষ ধৰণৰ মানসিক তৃষ্ণি আৰু পৰিপূৰ্ণতা প্ৰদান কৰিছিল। পিছে সেয়া তেওঁ নিজৰ বাবে নিৰ্মাণ কৰি লোৱা বংচঙ্গীয়া বৌদ্ধিক পৰিমণ্ডলটোলকেহে সীমাবদ্ধ আছিল। স্বামী-ঝী হিচাপে পৰম্পৰাবে পৰম্পৰাবৰ মানসিক পৰিমণ্ডললৈ দৃষ্টি প্ৰসাৰিত কৰাৰ কথা ক্রিফ'র্ডে চিন্তা কৰি চোৱা নাছিল। এক ব্যাখ্যাহীন ভয় আৰু হীনাপৰিক মনোভাৱে তেওঁক অসহায় কৰি তুলিছিল। ক'নীয়ো তেনে এক মানসিক সৰ্হাবিৰ সংকেত পাৰলৈ অধীৰ আগ্রহেৰে বাট চাই আছিল। কিন্তু কলা দেবীৰ প্ৰশংসি গোৱাত মন্ত দাঙ্গিৰ প্ৰকৃতিৰ পুৰুষ ক্রিফ'র্ডে ক'নীৰ নাৰী হৃদয়ৰ আৰ্ত আবেদনৰ প্ৰতি আওকণীয়া মনোভাৱ পোহণ কৰিছিল। অকালতে স্বামী-ঝী হিচাপে দুয়োৱে মাজত সম্ভাৱ্য দৈহিক সমৰ্পণৰ সকলো বাট বন্ধ হৈ পৰিছিল। তাক লৈ ক'নীয়ো থেদ কৰিবলৈ এবি দিছিল যদিও তাইৰ নাৰী মনৰ আলসুৱা ঝাখা-অনুভূতিবোৱৰ প্ৰতি ক্রিফ'র্ডৰ নিষ্পত্ত মনোভাৱ আৰু সময়ে সময়ে প্ৰকাশ পোৱা তীৰ্থক চাৰনিয়ে ক'নীৰ গাজত সৃষ্টি হৈ থকা স্বত্তিমানী নাৰী সহাটোক যেন অগমানিত কৰিছিল। ক্ৰমশং ক'নীৰ ধৈৰ্য আৰু সহ্যৰ বাঙ্ক শিথিল হৈছিল। বাগবি হলৈল হোৱা দেউতাক চাৰ মেল্কমৰ আকঞ্চিক আগমনে ক'নীক তাইৰ চঙ্গিত জীৱন চৰ্চাৰ বিষয়ে নতুনকৈ চিন্তা কৰি চাৰলৈ বাধা কৰালৈ।

দেউতাকে তাইৰ সেই 'অধ' কুমাৰী কপৰ বিষয়ে মন্তব্য কৰি ক'লে যে পৰিহিতিৰ তাড়নাত পৰি যেন তাই নিজকে তেনে এক অধ কুমাৰী কপৈলে সলনি নকৰে। একেটা প্ৰসংগ জৌৰায়েক ক্রিফ'র্ডৰ আগত উথাপন কৰাত ক্রিফ'র্ড অপ্রস্তুত হৈছিল। পিছে কলাৰ সাধনাত মন্ত হৈলাভ কৰাৰ সফলতাৰ অহকোমত অক্ষ হোৱাৰ বাবেই হওঁক অধৰা পংশুত্বৰ সত্ত্বেও নিজকে 'পুৰুষ' হিচাপে প্ৰতিপন্থ কৰাৰ চেষ্টাতৈই হওক, ক্রিফ'র্ডে শহৰেক মেলকমৰ তেনে কথাত অসন্তুষ্ট হোৱাটো পাকে-প্ৰকাৰে বুজাই দিছিল। সাংসাৰিক অভিজ্ঞতাবে পুষ্ট মাস্তৰবাদী চাৰ মেলকমে সক জীয়েক ক'নীৰ সেই 'অসম্পূৰ্ণ'ৰূপ দেৰি বাধিত হৈছিল। তেওঁ যুগৰ লগত, সময়ৰ লগত থাপ খুৰাই চলা মানুহ নিজৰ কন্যাদ্বয়কো সেই একেটা সাঁচতে গঢ়ি তুলিছিল। কিন্তু এজন প্ৰকৃত জীৱ সৈনিকৰ দৰে তেওঁ ক'নীক জীৱন যুজ্জত আগবাঢ়ি যাবলৈ পৰামৰ্শ দিছিল। পাকে প্ৰকাৰে তাইক দেউতাকে এইটো বুজাই দিলে যে তাই নিজৰ ব্যক্তিহৰুক তেনেদৰে জোৰকৈ অবদমিত কৰি মানসিক অৱসাদগ্রস্ততা আৰু হতাশাক নিয়মন্ত্ৰণ কৰিব নালাগে। তাই পুৰুণ ক'নীজনীৰ দাবে যুক্তিৰে বাস্তব পৰিহিতিক উপলক্ষি কৰক আৰু সেই মতে নিজৰ ভবিষ্যৎ পঞ্চ নিৰ্ধাৰণ কৰক। ক্রিফ'র্ডে আঘা গৌৰবেৰে শ্ফীট ব্যক্তি যাৰ দিতীয় এজন ব্যক্তিৰ সূৰ্য-দূৰ্ধ, মানসিক হতাশা উপলক্ষি কৰাৰ ক্ষমতা নাই। তেওঁৰ অস্তৰখন হোঁগোলা। তাত বৰ্ডাৰজাত সংবেদনশীল অনুভূতিৰ কোনো অস্তিত্ব নাই। তেওঁ বাস কৰা জগতখন, তাত অস্তিত্ব থকা তেওঁৰ সাহিতা কৃতি সকলো কৃতিম। সেই কৃতিৰ দীৰ্ঘমাদী স্থায়িত্ব নাই। সেই কৃতিমতাৰ মাজত জীৱনৰ জীয়া অনুভূতি নাই, আবেগ-অনুভূতিৰ বন্যা নাই; আছে মাৰ্খেন তোষামোদ আৰু কৃতিম আঘাসন্তুষ্টিৰ বালিঘৰ। জীয়া সময়ৰ জলে সেই বালিঘৰ ভাস্তি নিব।

কিছুমান চৰাচৰিত সামাজিক নিয়ম বিশ্বাসৰ হেৰেৰে নঘটে, সি যি সমাজেই নহওক কিয়। সেই বিশ্বাসটো নাৰীৰ মাতৃত্বকেন্দ্ৰিক বিশ্বাস। বিশ্বৰ এনে কোনো সমাজ হয়তো নোলাৰ যিয়ে নাৰীৰ মাতৃত্বৰ অধিকাৰক অধীকাৰ কৰে। ইতো প্ৰজাতিৰ পৰা জীৱশেষ মানুহলৈকে সকলো প্ৰজাতিতে জীৱীয়াটোৰ এই বিশেষ সম্পৰ্ক আৰু 'শক্তি'ক স্থীকৃতি দিয়া হয়। ক্রিফ'র্ড 'অংশক'জীয়ীয়ে স্বামী-ঝী হিচাপে নিজৰ বৈৰাহিক জীৱনৰ কঠোৰ বাস্তবতাক হীকাৰ কৰি লৈছিল। পিছে অৱচেতন মনত উভয়েই বৎশ বক্ষাৰ বাবে সন্তান লাভৰ কথা চিন্তা কৰিছিল।